

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Patrycja Gruszczyńska - Michurska

Sędziowie SSO Agnieszka Hreczańska-Cholewa

SSR del. Anna Małecka

Protokolant Marta Wojarska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 maja 2018 r.

sprawy z wniosku P. W.

przy udziale E. W.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego w Oleśnicy

z dnia 20 kwietnia 2016 r.

sygn. akt I Ns 974/14

postanawia:

I. **zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że punktowi I nadać treść: „ustalić, że w skład majątku wspólnego P. W. i E. W. wchodzi prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...) o powierzchni 40,70 m² dla której Sąd Rejonowy w Oleśnicy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz z związanym z tym prawem udziałem w częściach wspólnych nieruchomości i prawie użytkowania wieczystego nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Oleśnicy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 84 000 zł (osiemdziesiąt cztery tysiące złotych)”; punktowi V nadać treść: „dokonać podziału majątku wspólnego stron w ten sposób, że opisaną w punkcie I nieruchomość przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy P. W.”; punktowi VI nadać treść: „nakazać uczestniczące postępowania E. W. opróżnić i wydać wnioskodawcy P. W. opisaną w punkcie I nieruchomość w terminie trzech miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, uzależniając obowiązek wydania lokalu od zapłaty przez wnioskodawcę kwoty określonej w punkcie VII postanowienia”; punktowi VII nadać treść: „zasądzić od P. W. na rzecz E. W. kwotę 28 790,88 zł (dwadzieścia osiem tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt złotych osiemdziesiąt osiem groszy) płatną w terminie trzech miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności”;**

II. **oddalić apelację w pozostałym zakresie;**

III. **stwierdzić, że każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20.04.2016 r. Sąd Rejonowy w Oleśnicy dokonał podziału majątku dorobkowego P. W. i E. W.. W punkcie I ustalił, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi prawo odrębnej własności lokalu położonego w O. przy ul. (...) o powierzchni 40,70 m² wraz z związanym z tym prawem, udziałem w częściach wspólnych budynku i prawie użytkowania wieczystego gruntu, dla którego Sąd Rejonowy w Oleśnicy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości 124.000,00 zł (sto dwadzieścia cztery tysiące) oraz wierzytelność o naprawienie szkody o wartości 40.000,00 zł. W punkcie II ustalił, że udziały stron w majątku wspólnym są równe. W punkcie III ustalił, że P. W. poczynił nakłady ze swego majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej wysokości 11.402,36 zł zaś E. W. w łącznej wysokości 1.627,96 zł (punkt IV). W punkcie V dokonał podziału majątku dorobkowego stron w ten sposób, że nieruchomości opisaną w punkcie I przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy P. W. zaś wierzytelność w wysokości 40 000 przyznał po 1/2 (jednej drugiej) części wnioskodawcy P. W. oraz uczestniczce postępowania E. W.. W punkcie VI nakazał uczestniczce postępowania E. W. opróżnić i wydać wnioskodawcy P. W. lokal opisany w punkcie I postanowienia w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia. W punkcie VII zasądził od P. W. na rzecz E. W. kwotę 57 112,80 zł płatną w dwóch ratach po 28.556,40 zł, pierwsza rata płatna w terminie 2 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, druga płatna w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi spłaty którejkolwiek z rat. W punkcie VIII stwierdził że każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. W punkcie VIII nakazał pobrać od uczestniczki postępowania E. W. (z zasądzonego w pkt. VII roszczenia) na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Oleśnicy) kwotę 871,66 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa zaś wnioskodawcy P. W. nakazał uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Oleśnicy) kwotę 871,67 zł (tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa (punkt IX).

Sąd Rejonowy ustalił, że strony zawarły związek małżeński w dniu 22.09.1990r. Małżeństwo to zostało rozwiązane wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 11.02.2003r. (sygn. akt XIII RC 1257/02). Wyrok ten stał się prawomocny w dniu 05.03.2003r. W trakcie trwania małżeństwa P. i E. małżonkowie W. nabyli we współużytkowanie wieczyste w udziale wynoszącym 2,40% na 99 lat tj. do dnia 25.09.2100r. działkę nr (...), o powierzchni 1.500 m⁽²⁾ w O. przy ul. (...). Nabyli również lokal mieszkalny nr (...) składający się z dwóch pokoi, kuchni i łazienki o łącznej powierzchni użytkowej 40,70 m⁽²⁾ położony na parterze budynku mieszkalnego nr (...) w O. przy ul. (...) oraz udział wynoszący 2,40% we wspólnych częściach budynku mieszkalnego. Sąd ustalił także, że matka uczestniczki B. S. posiadała akcje (...). Ze sprzedaży tych akcji darowała córce oraz zięciowi kwotę 4.000,00 zł. Także matka wnioskodawcy przekazywała stronom pieniądze na remont mieszkania przy ul. (...) w O.. Decyzją nr (...) z dnia 30.06.2009r. P. W. został wymeldowany z pobytu stałego przy ul. (...) w O.. W następnej kolejności Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 04.07.2015r. doszło do pożaru lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...), w wyniku którego spaleni uległo wyposażenie kuchni, podwieszany sufit, okno i fragment tynku, okopceni zaś uległo całe mieszkanie. Źródło pożaru znajdowało się w kuchni na poziomie blatu kuchni gazowej, zaś jego przyczyną było pozostawienie potrawy na palącym się gazie bez nadzoru przez współlokatora uczestniczki E. W.. Po pożarze mieszkanie nie nadawało się do zamieszkania. Sąd I instancji ustalił także, że wartość rynkowa nieruchomości lokalowej nr (...) położonej w budynku mieszkalnym wielorodzinnym zlokalizowanym w O. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Oleśnicy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej wg stanu na dzień 05.03.2003r. wynosi 124.000,00 zł, zaś zmniejszenie wartości rynkowej w/w lokalu na skutek pożaru wynosi

40.000,00 zł. Uczestniczka postępowania poniosła koszty związane z remontem po pożarze lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...) w łącznej kwocie 1.627,96 zł. Po pożarze lokalu mieszkalnego E. W. mieszkała u swojej matki, obecnie mieszka w lokalu mieszkalnym w O. przy ul. (...). E. W. obecnie nigdzie nie pracuje i nie posiada oszczędności. Sąd Rejonowy ustalił także, że uczestniczka postępowania do lipca 2009r. opłacała koszty związane z utrzymaniem lokalu przy ul. (...) w O.. W sierpniu 2009r. przestała regulować należności związane z utrzymaniem tego lokalu. W związku z zadłużeniem w/w lokalu mieszkalnego zostały wystawione tytuły wykonawcze przeciwko E. W. i P. W. oraz prowadzone było postępowanie egzekucyjne, w tym również egzekucja z nieruchomości. Wnioskodawca P. W. w celu uniknięcia postępowania egzekucyjnego z nieruchomości położonej w O. przy ul. (...), w której mieszka córka stron zobowiązał się spłacać zadłużenie z tytułu opłat za mieszkanie położone w O. przy ul. (...), w którym mieszka uczestniczka E. W. oraz dokonywać bieżących należności za ten lokal. Wnioskodawca P. W. dokonał wpłat na poczet zaległości czynszowych i bieżących opłaty za lokal mieszkalny położony w O. przy ul. (...), za okres w którym wyłącznym użytkownikiem w/w lokalu była uczestniczka E. W. w łącznej wysokości 11.402,36 zł. Wnioskodawca po rozwodzie tj. w 2003r. wyprowadził się z lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...), obecnie mieszka u swojej matki. P. W. pracuje na budowie i osiąga dochody w wysokości około 1.500,00 – 2.000,00 euro miesięcznie. Posiada oszczędności w kwocie około 4.000,00 euro.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy ustalił, w skład majątku wspólnego stron wchodzi prawo własności nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny położony w O. przy ul. (...) o powierzchni 40,70 m² wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku i prawie użytkownika wieczystego gruntu, dla której Sąd Rejonowy w Oleśnicy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 124.000,00 zł. Przyjął, że w zasadzie bezsporne było także i to, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi wierzytelność o naprawienie szkody będącej następstwem pożaru lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w O.. Wartość tej wierzytelności ustalono na podstawie opinii biegłej z zakresu szacowania wartości nieruchomości. W ocenie Sądu nie ma dowodu na to, że pożar w/w lokalu został spowodowany przez uczestniczkę postępowania. Został on wywołany nieostrożnym zachowaniem osoby przebywającej w tym lokalu. W chwili wybuchu pożaru uczestniczka przebywała poza lokalem (przebywał w nim jej konkubent). W świetle powyższego nie można zatem przypisać jej odpowiedzialności za spowodowanie pożaru mieszkania przy ul. (...) w O., a w konsekwencji obciążyć ją zmniejszeniem wartości tego składnika majątku wspólnego stron. Natomiast właścicielom tego lokalu przysługuje prawo do dochodzenia tej wierzytelności od osoby odpowiedzialnego za szkodę. Przyjęto zatem, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi wierzytelność o naprawienie tej szkody. W dalszej kolejności Sąd I instancji wskazał, bezsporne między stronami było, że ich udziały w majątku wspólnym są równe. Odnośnie nakładów poczynionych przez wnioskodawcę z majątku osobistego na majątek wspólny, Sąd ustalił je na poziomie kwoty 11.402,36 zł, co odpowiada wysokości spłaconych przez niego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej zaległości z tytułu opłat za lokal mieszkalny użytkowany przez uczestniczkę położony w O. przy ul. (...), co potwierdzają złożone do akt sprawy dowody w postaci potwierdzeń wpłat (k. 56 oraz 82-83). Sąd wskazał, że w sprawie bezsporne było, że E. W. od sierpnia 2009r. przestała regulować należności związane z utrzymaniem w/w lokalu. W związku z czym zostały wystawione tytuły wykonawcze przeciwko E. W. i P. W., co skutkowało wszczęciem postępowania egzekucyjnego, w tym również egzekucji z nieruchomości stanowiącej odrębną własność P. W.. Sąd Rejonowy przywołując przepis art. 567 § 1 k.p.c. i art. 686 k.p.c. wskazał, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga również o wzajemnych roszczeniach małżonków z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów stanowiących majątek wspólny, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na te przedmioty majątkowe nakładów i spłaconych długów w czasie od chwili ustania wspólności ustawowej do chwili podziału majątku wspólnego. Do długów, o których mowa powyżej, należą długi spłacone przez jednego z małżonków z jego środków po ustaniu wspólności ustawowej, a przed podziałem majątku wspólnego, które powstały w czasie trwania wspólności ustawowej i obciążały oboje małżonków jak współdłużników oraz które zostały zaciągnięte w czasie trwania wspólności przez jednego z małżonków w związku z zarządzeniem majątkiem wspólnym, jeżeli nie podlegają rozliczeniu jako wydatki lub nakłady na majątek objęty wspólnością (zob. Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, wyd. Lexis Nexis wyd.3, W-wa 2006, str. 257-258).

Stąd też wnioskodawcy należy się zwrot połowy spłaconych przez niego (po ustaniu wspólności) należności tj. kwota 5.701,18 zł (11.402,36 zł / 2). Odnośnie nakładów poczynionych przez uczestniczkę Sąd I instancji przyjął, że poczyniła

ona nakłady ze swego majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej wysokości 1.627,96 zł. Kwota ta odpowiada wysokości zakupionych przez nią materiałów budowlanych wykorzystanych do remontu w/w lokalu mieszkalnego. Znajduje ona odzwierciedlenie w dowodach w postaci faktur (k. 149 oraz 151-168 oraz 170-174). Jednocześnie wskazać należy, że należności z faktur nr (...) (k. 148), nr (...) (k. 150) oraz nr (...) dotyczą zakupu narzędzi (m.in. wiertarko-wkrętarki, młotka, przecinaka, skrobaka), nie zaś materiałów budowlanych służących do remontu mieszkania. Zatem tych nie może być rozliczony jako nakład uczestniczki z majątku osobistego na majątek wspólny. Przedmioty te stanowią odrębna własność uczestniczki postępowania. Podobnie rzecz się przedstawia w odniesieniu do ozdób ujętych w fakturach. Za niezasadne uznał jednakże żądanie rozliczenia kwoty 4000 zł otrzymanej od matki uczestniczki z przeznaczeniem na zakup mieszkania odmawiając wiary zeznaniom świadka B. S. w części, w której podawał, że były one przeznaczone wyłącznie dla córki. Sąd Rejonowy zauważył bowiem, że strony zawarły umowę najmu lokalu przy (...) w roku 1995, a więc już po ślubie. (k. 78). Mieszkały w nim przez niemal 6 lat do daty „wykupu”. W lokalu tym, wraz z nimi mieszkała córka. Niewątpliwie zatem mieszkanie to zaspokajało potrzeby mieszkaniowe stron. Matka uczestniczki musiała o tym wiedzieć. Skoro zatem „wykupienie” prawa do lokalu nastąpiło w trakcie trwania małżeństwa (przez co składnik ten wszedł do majątku wspólnego stron), zaś środki na jego wykup pochodziły ze sprzedaży akcji należących do matki uczestniczki postępowania, to w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie przekonują zapewnienia B. S. (czynione w toku postępowania po podział majątku wspólnego), że beneficjentem jej darowizny była wyłącznie jej córka (uczestniczka postępowania). W tym stanie rzeczy Sąd przyjął, że darowizna 4.000,00 zł została dokonana na rzecz obojga małżonków i jako taka nie może być zatem rozliczona jako nakład z majątku osobistego uczestniczki postępowania na majątek wspólny stron. Ostatecznie, powołując się na przepisy art. 211 k.c. i 212 k.c. dokonał podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie na wyłączną własność wnioskodawcy nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny położony w O. przy ul. (...) o powierzchnia 40,70 m² wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku i prawie użytkowania wieczystego gruntu, dla której Sąd Rejonowy w Oleśnicy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Wprawdzie obecnie sporną nieruchomość zajmuje uczestniczka jednakże po pożarze zamieszkała u swojej matki. Uczestniczka pozostaje bez pracy i nie posiada oszczędności. Nie ma zatem środków, które pozwoliłyby jej na spłatę wnioskodawcy. Zważyć przy tym należy, iż jeszcze przed pożarem uczestniczka nie regulowała należnych opłat za w/w lokal mieszkalny, przez co doprowadziła do jego istotnego zadłużenia. Wnioskodawca tymczasem posiada stały dochód oraz oszczędności. Przyznanie mu spornej nieruchomości pozwala założyć, że wywiąże się z obowiązku spłaty. Daje on bowiem daleko większą rękojmię wykonania obowiązku spłaty niż uczestniczka postępowania. Jego dotychczasowa postawa, w szczególności zaś starania czynione w związku ze spłatą zadłużenia obciążającego wspólną nieruchomość, utwierdzają w przekonaniu, że będzie wywiązywał się z obowiązku spłaty uczestniczki postępowania. Decydując o przyjętym sposobie zniesienia wspólności omawianego składnika majątku wspólnego, Sąd Rejonowy wziął również pod uwagę złożoną do akt sprawy opinię mieszkańców wspólnoty mieszkaniowej przy ul. (...) w O., z którego wynika, że zachowanie uczestniczki (w zakresie korzystania z lokalu i nieruchomości wspólnej) od dłuższego czasu jest oceniane bardzo negatywnie przez pozostałych właścicieli mieszkań (k.81-82). Wysokość należnej uczestniczce postępowania spłaty ustalono przyjmując za punkt wyjścia wartość lokalu mieszkalnego - 124.000,00 zł. Następnie uzyskaną kwotę podzielono stosownie do ustalonych udziałów w majątku wspólnym (po 1/2). W ten sposób otrzymano kwotę 62.000,00 zł (kwota przypadająca dla każdej ze stron). Biorąc pod uwagę fakt, że wnioskodawcy przyznano na wyłączną własność nieruchomość o wartości 124.000,00 zł, oraz fakt, iż wnioskodawca poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 11.402,36 zł, zaś uczestniczka w kwocie 1.627,96 zł- uzyskane kwoty podzielono stosownie do ustalonych udziałów w majątku wspólnym (po 1/2) tj. $(11.402,36 \text{ zł} / 2 = 5.701,18 \text{ zł}$ oraz $1.627,96 \text{ zł} / 2 = 813,98 \text{ zł}$), zatem $5.701,18 - 813,98 = 4.887,20 \text{ zł}$. Mając to wszystko na względzie uczestniczce należy się dopłata w kwocie 57.112,80 zł ($62.000,00 \text{ zł} - 4.887,20 \text{ zł} = 57.112,80 \text{ zł}$). Na zasadzie art. 212 § 3 k.c. kwotę spłaty rozłożona na dwie raty po 28.556,40 zł, z odroczeniem ich spłaty, pierwszej raty na dwa miesiące od daty uprawomocnienia się postanowienia, zaś drugiej w na 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia, stosownie do możliwości finansowych wnioskodawcy oraz uwzględniając interesy uczestniczki postępowania. Mając na względzie podzielny charakter wierzytelności, o której mowa w pkt.I.2 (w kwocie 40.000,00 zł), orzeczono o jej podziale zgodnie z udziałami stron w majątku wspólnym (tj. po 1/2, zob. uchwała SN z 19.12.1973 r., III CZP 65/73). O kosztach postępowania rozstrzygnięto

stosownie do art. 520 § 1 k.p.c., stwierdzając, że każda ze stron winna ponieść koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

O nierozliczonych wydatkach tymczasowo poniesionych w sprawie przez Skarb Państwa rozstrzygnięto na zasadzie art. 113 ust.1 u.k.s.c. wkładając na strony obowiązek ich zwrotu stosownie do udziałów w majątku wspólnym (po 1/2).

Apelację od powyższego postanowienia wywiódł wnioskodawca w części, tj. w zakresie punktu I ustalającego wartość nieruchomości lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ulicy (...) na kwotę 124 000 zł, punktu III ustalającego wysokość poniesionych nakładów przez wnioskodawcę P. W. na kwotę 11 402 zł 37 gr i punktu VII ustalającego i zasądzonego od P. W. na rzecz E. W. kwotę 57 112,80 zł płatną w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, że wartość spornej nieruchomości wynosi 124 000 zł, pomimo że z opinii biegłej sądowej wynika, że wartość nieruchomości wynosi 84 000 zł. Zarzucił także naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na treść orzeczenia a w szczególności art. 321 § 1 kpc poprzez przyjęcie wartości lokalu niezgodnie z wyceną biegłej sądowej.

W oparciu o powyższe zarzuty wnioskodawca wniósł o ustalenie, że wartość wchodzącego w skład lokalu mieszkalnego wynosi 84 000 zł, ustalenie że wnioskodawca P. W. poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej wysokości 14 420,47 zł i zasądzenie od P. W. na rzecz E. W. kwoty 35 603,73 zł płatnej w dwóch ratach - pierwsza rata w kwocie 17 081,86 zł płatna w terminie dwóch miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, a druga rata w kwocie 17 801,87 zł w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia

W uzasadnieniu apelacji wnioskodawca wskazał, iż zgodnie z opinią biegłej sądowej z dnia 16 listopada 2015 r. wartość lokalu przed pożarem wynosiła 124 000 zł Natomiast skutek pożaru jej wartość rynkowa została pomniejszona o 40 000 zł, zatem do rozliczenia należało przyjąć kwotę 84 000 zł. Apelujący zarzucił, iż Sąd Rejonowy błędnie ustalił, że stronom przysługuje wierzytelność o naprawienie szkody w kwocie po 20 000 zł. Wnioskodawca podniósł, że jak wskazała biegła, po pożarze będzie musiał zapłacić za remont około 40 000 zł, nie odzyskując z całą pewnością przysługującej mu wierzytelności w kwocie 20000 zł. Apelujący wskazał także, iż w piśmie z dnia 15 lutego 2016 r. wskazał, że w związku ze spłatą zadłużenia zapłacił w roku 2014 6256,06 zł, w 2015 r. - 7510,89 zł a w 2016 r. do 15 lutego 2016 roku kwotę 653,52 zł - łącznie 14 420,47 zł, z czego połowa wynosi kwotę 7210,23 zł.

Uczestniczka postępowania w odpowiedzi na apelację wskazała, że nie zgadza się na zniesienie kwoty wpłaty ponieważ wnioskodawca był mężem uczestniczki zwleka ze spłatą tak, żeby w ogóle nic nie zapłacić. Podana kwota w apelacji jest zbyt niska. Uczestniczka wskazała, że mieszka w fatalnych warunkach, że zbliża się okres zimowy, że ma zepsuty piec i nie stać ją na zakup nowego. Nie ma również ciepłej wody ani warunków do życia. Prosi o szybkie wyegzekwowanie kwoty 57 248,81 zł aby mogła zakupić jakiś lokal. Wskazała także, że jeżeli kwota ta zostanie rozłożona na dwie raty, to na drugą ratę będzie czekać w nieskończoność.

W piśmie procesowym z dnia 9 listopada 2017 r. wnioskodawca wniósł o uwzględnienie poczynionych przez niego nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny a związanych ze spłatą zadłużenia dotyczącego lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...) za dalszy okres w łącznej wysokości 16 643,88 zł.

Sąd Okręgowy ustalił dodatkowo:

Wnioskodawca P. W. w okresie od 24.02.2016 r. do 19.10.2017 r. dokonywał dalszych wpłat na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) -29 tytułem opłat związanych z lokalem mieszkalnym położonym w (...) oraz na rzecz Urzędu Miasta Gminy O. należności z tytułu podatku od nieruchomości w łącznej wysokości 16 643,88 zł.

(dowód: dowody wpłat – k. 238 – 244)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy zasługiwała na częściowe uwzględnienie. W szczególności zasadny okazał się zarzut błędnego ustalenia przez Sąd Rejonowy wartości wchodzącego w skład majątku dorobkowego stron lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...), którą Sąd ten określił na kwotę 124 000 zł i będące powyższego konsekwencją niezasadne przyjęcie, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi również wierzytelność z tytułu odszkodowania w wysokości 40 000 zł.

Skład majątku podlegającego podziałowi powinien być ustalany na chwilę, w której ustaje wspólność majątkowa małżeńska. Jeżeli chodzi o ustalenie wartości tego majątku, trwale ukształtowane i jednolite jest w orzecznictwie stanowisko, że wartość majątku podlegającego podziałowi sąd ustala według chwili dokonywania podziału. Podstawą wydania orzeczenia powinien być stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 1 k.p.c.). Przy czym przez stan rzeczy rozumie się zarówno stan prawny jak i faktyczny. Pomiędzy chwilą ustania wspólności majątkowej małżeńskiej a chwilą dokonywania podziału majątku, który był objęty tą wspólnością mogą jednak zajść zmiany w stanie jego składników. Dlatego konieczne jest ustalenie ich wartości według stanu z chwili podziału majątku (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 05.05.1978 r., III CZP 26/78, OSNCP 1979, nr 1-2, poz. 3). Jak wynika z akt sprawy w dniu 04.07.2015 r. w lokalu wchodzącym w skład majątku dorobkowego stron doszło do pożaru. W tym okresie czasu tylko uczestniczka zamieszkiwała w tym lokalu. Wnioskodawca został z niego wymeldowany w 2009 r. Sąd Rejonowy ustalił, że źródło pożaru znajdowało się wewnątrz lokalu – w kuchni na poziomie blatu kuchni gazowej a przyczyną było pozostawienie potrawy na palącym się gazie bez nadzoru przez współlokatora uczestniczki postępowania. Z treści sporządzonej w sprawie opinii biegłej sądowej z zakresu szacowania nieruchomości w sposób jednoznaczny wynika, że wartość rynkowa wycenianego lokalu po pożarze wynosi 84 000 zł. Co więcej, biegła wyraźnie wskazała, że właśnie na skutek pożaru nastąpił spadek wartości nieruchomości ze 124 000 zł na 84 000 zł. Sąd Rejonowy, ustalając stan i wartość lokalu na dzień zamknięcia rozprawy, nie mógł nie uwzględnić tej okoliczności. Błędne było zatem ustalenie wartości stanowiącego majątek wspólny stron lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...) na poziomie kwoty 124 000 zł, czyniąc ją podstawą dalszych rozliczeń. Nie mogła powieść się podjęta przez Sąd Rejonowy próba uwzględnienia okoliczności spadku wartości nieruchomości na skutek pożaru poprzez ustalenie, że w skład majątku dorobkowego stron wchodzi także wierzytelność o naprawienie szkody w wysokości 40 000 zł. Nie ulega wątpliwości, że zakresem pojęcia przedmiotów majątkowych, o których mowa w art. 31 § 1 k.r.i.o a składających się na majątek wspólny, objęte są również wierzytelności. Tyle tylko, że aby mogły zostać zaliczone do majątku wspólnego, muszą zostać nabyte w trakcie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, która pomiędzy stronami niniejszego postępowania ustala w następstwie orzeczenia rozwodowego z 2003 r. Prawomocne rozwiązanie małżeństwa skutkuje ustaniem wspólności majątkowej małżeńskiej. Wspólność majątkowa małżeńska, które do tej chwili miała charakter wspólności łącznej (bezdziałowej) przekształca się we wspólność ułamkową zaś udziały małżonków w tej wspólności ułamkowej są równe. Do wspólności istniejącej między ustaniem wspólności majątkowej małżeńskiej a dokonaniem podziału majątku wspólnego znajdują zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące wspólności majątku spadkowego (art. 1036 k.c.) oraz przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych stosowane odpowiednio (art. 199 i n. w zw. z art. 1035 k.c.). W okolicznościach rozpoznawanej sprawy w zakresie omawianego zagadnienia ma to taki skutek, że można ewentualnie mówić o wierzytelności każdego z małżonków w zakresie spadku wartości jego udziału w majątku wspólnym. Przyjęta przez Sąd Rejonowy koncepcja skutkuje przyznaniem jednemu z małżonków składnika majątkowego o rzeczywistej wartości rynkowej 84 000 zł z jednoczesnym obciążeniem go obowiązkiem spłaty drugiego małżonka, której wysokość ustalana jest na podstawie hipotetycznego stanu i wartości nieruchomości sprzed pożaru (124 000 zł). Nadto Sąd Rejonowy przyznaje splacaniu małżonkowi, który w chwili pożaru co do zasady sprawował pieczę na wspólnym majątkiem stron, wierzytelność w wysokości 20 000 zł.

Reasumując tę część rozważań Sąd Okręgowy wskazuje, że wartość lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...) na dzień dokonania podziału majątku dorobkowego stron wynosi 84 000 zł. Przyznanie lokalu na wyłączną własność wnioskodawcy rodzi po jego stronie obowiązek spłaty udziału uczestniczki w tym lokalu w wysokości 42 000 zł (84 000 : 2).

W toku postępowania o podział majątku dorobkowego stron rozliczeniu podlegają także roszczenia z tytułu spłaconych przez jednego z małżonków w okresie między ustaniem wspólności a dokonaniem podziału majątku wspólnego wspólnych długów małżonków. Prawdłowo Sąd I instancji rozliczył na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego kwotę 11 402,36 zł, odpowiadającą wysokości spłaconych przez wnioskodawcę zaległości z tytułu opłat za lokal mieszkalny użytkowany przez uczestniczkę. Słusznie Sąd I instancji powołał się w tym zakresie na przepis art. 567 § 1 k.p.c. i art. 686 k.p.c. w zw. z art. 46 krio. Zgodnie z art. 46 krio w sprawach nieunormowanych w przepisach kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dotyczących podziału majątku dorobkowego małżonków stasuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku. Przepis art. 567 § 1 k.p.c. stanowi, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami, a zwłaszcza do odrębnego postępowania w sprawach wymienionych w paragrafie pierwszym stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku (§ . Z kolei przepis art. 686 k.p.c. stanowi, że w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych. Na etapie postępowania apelacyjnego wnioskodawca wniósł o rozliczenie z tego tytułu dalszej kwoty 16 643,88 zł, na którą składają się wpłaty, jakie wnioskodawca uiścił za dalszy okres na rzecz wspólnoty mieszkaniowej oraz z tytułu podatku od nieruchomości.

Reasumując – Sąd Okręgowy, po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy, przy uwzględnieniu okoliczności, że sam jako sąd meriti zobowiązany jest ustalić skład i wartość majątku dorobkowego stron ustalił, że w skład majątku wspólnego P. W. i E. W. wchodzi prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...) o powierzchni 40,70 m² dla której Sąd Rejonowy w Oleśnicy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz z związanym z tym prawem udziałem w częściach wspólnych nieruchomości i prawie użytkowania wieczystego nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Oleśnicy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 84 000 zł, uznając nadto, że w skład majątku dorobkowego stron nie wchodzi wierzytelność z tytułu odszkodowania w wysokości 40 000 zł i zmienił punkt I zaskarżonego postanowienia. Konsekwencją tej zmiany była także zmiana punktu V, w którym dokonano podziału majątku wspólnego stron w ten sposób, że opisaną w punkcie I nieruchomość przyznano na własność wnioskodawcy.

W punkcie VII dokonano ostatecznego rozliczenia pomiędzy stronami z tytułu podziału majątku wspólnego.

Łączna wartość majątku dorobkowego stron wyraża się kwotą 84 000 zł. Przyjmując równe udziały stron w majątku wspólnym, wartość każdego z nich wynosi 42 000 zł ($84\ 000 : 2 = 42\ 000\ \text{zł}$). Wnioskodawca winien więc zapłacić na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 42 000 zł tytułem dopłaty do jej udziału w majątku wspólnym. Wnioskodawca słusznie domagał się jednakże rozliczenia łącznej kwoty 28 046,24 zł (11 402,36 zł w postępowaniu przed Sądem I instancji i 16 643,88 zł przez sądem Okręgowym), jaką uiścił po ustaniu wspólności majątkowej tytułem spłaty wspólnych długów stron. Połowę tej kwoty, tj. 14 023,10 zł należy więc odjąć od należnej uczestniczce kwoty 42 000 zł, co daje kwotę 27 976,90 zł ($42\ 000\ \text{zł} - 14\ 023,10\ \text{zł} + 27\ 976,90\ \text{zł}$). Sąd Okręgowy, podobnie jak Sąd Rejonowy uwzględnił także niekwestionowane przez wnioskodawcę roszczenie uczestniczki postępowania o rozliczenie poczynionych z jej majątku osobistego wydatków na remont mieszkania po pożarze w wysokości 1627,96 zł. Wnioskodawca winien więc zapłacić na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 813,98 zł ($1627,96 : 2 + 813,98\ \text{zł}$). Kwotę tą dodano do należnej uczestniczce spłaty w wysokości 27 976,90 zł, co ostatecznie określa wysokość należnej jej spłaty na 28 790,88 zł ($27\ 976,90 + 813,98 = 28\ 790,88\ \text{zł}$). Jednocześnie, biorąc pod uwagę okoliczność, że własność lokalu mieszkalnego, dotychczas zajmowanego przez uczestniczkę postępowania przyznano wnioskodawcy, na podstawie art. 212 § 3 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 46 krio, Sąd Okręgowy zabezpieczył należną uczestniczce

spłatę w ten sposób, że nałożony na uczestniczkę postępowania obowiązek wydania lokalu wnioskodawcy uzależniono od zapłaty przez wnioskodawcę kwoty spłaty, i w tym zakresie zmianie podlegał punkt VI i VII postanowienia Sąd I instancji.

Nie zasługiwał natomiast na uwzględnienie wniosek wnioskodawcy o rozłożenie zasadzonej na rzecz uczestniczki należnej jej salaty na dwie raty, przy czym druga miałaby być odroczone a 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia. Sąd Okręgowy miał na uwadze okoliczność, że postanowienie Sądu Rejonowego zapadło w dniu 11.06.2016 r. a wnioskodawca miał świadomość konieczności dokonania na rzecz uczestniczki spłaty a także wystarczający okres czasu, na podjęcie działań w celu zgromadzenia odpowiedniej kwoty pieniężnej.

Podstawę prawną uwzględnienia części wniesionych przez wnioskodawcę arzutów stanowił przepis art. 386 § 1 k.p.c., zaś oddalenia apelacji w pozostałym zakresie art. 385 k.p.c. (pkt II postanowienia).

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego wydano na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. przyjmując, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

SSO Agnieszka Hreczańska - Cholewa SSO Patrycja Gruszczyńska – Michurska SSR del. Anna Małecka